

Shemittah: Challenges and Compliance, Hetter Mekhirah?

Contemporary Shemittah: Challenges & Compliance, Relevance & Rebirth, Part II

Shlomo Zuckier

Drisha Institute

ד' כסלו, ה'תשפ"ב – 11.7.21

Does Shemittah Apply Today on a Biblical or Rabbinic Level?

1. ספר התרומה (רבי ברוך מגרמייזא) הלכות ארץ ישראל

הלכה דקדושת הארץ לא קדשה עתה לעניין תרומות ומעשרות... ולא תימא מכל מקום הלכה קדושת עזרא לתרומה ומעשר קיימת לעולם אף בזמן הזה... אלא בזמן הזה בטלה, ואין חייב מן התורה להפריש תרומה ומעשר... והטעם זה נוכל לומר דבשביעית מותר לחרוש ולזרוע בקרקע הגוי אפילו מדרבנן...

1. Sefer Ha-Terumah (R. Baruch of Vermiza), Laws of the Land of Israel

The Halakhah is that the sanctity of the land is not in effect now regarding Terumah and Maaser... And do not say that, in any event, the law based on the sanctification of Ezra for Terumah and Maaser still applies today... Rather, today it is not in effect, and there is no biblical obligation to separate Terumah and Maaser... And for this reason we can say that it is permitted during Shemittah to plow and plant the land of a gentile, even on a rabbinic level.

2. רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה ה

כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה כיון שגלו בטלו קדושתן, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדושה קדושה שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו ולא פטרום מן התרומה והמעשרות כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית, ורבינו הקדוש התיר בית שאן מאותם המקומות שלא החזיקו בהם עולי בבל והוא נמנה על אשקלון ופטרה מן המעשרות. +/השגת הראב"ד/ ורבינו הקדוש התיר בית שאן וכו'. א"א לא התיר רבי אלא מעשר ירק ופירות האילן שהן מדרבנן אף בא"י.

2. Rambam, Laws of Terumot, 1:5 (translation: chabad.org)

All of the lands that [the Jews] who ascended from Egypt took possession of were sanctified in the first consecration [of the land]. When they were exiled, that sanctity was nullified. [The rationale is that] the initial consecration came about because of the conquest. [Hence,] its consecration was effective for the time [it was under their rule], but not for all time. When, by contrast, the descendants of the exiles ascended [from Babylon] and took possession of a portion of the land, they consecrated it a second time. [This consecration] is perpetuated forever, for that time and for all time.

[The Sages] left those places that had been settled by [the Jews who] ascended from Egypt, but were not settled by those who ascended from Babylon in their previous [halachic status] and did not exempt them from [the obligations of] *terumah* and tithes so that the poor could rely upon them in the Sabbatical year. Our holy teacher released Beit Shan from those places which [the Jews] who ascended from Babylon did not take hold of. He decided that Ashkelon should be exempted from the tithes.

3. ספרא (תורת כהנים) בהר פרשה ב

חכמים אומרים: שביעית נוהגת אף על פי שאין יובל, והיובל אינו נוהג אלא אם כן יש עמו שביעית.

3. Torat Kohanim, Behar, Parashah 2

The Sages say: Shemittah applies even if the Yovel does not, but Yovel only applies if there is Shemittah.

4. תלמוד ירושלמי גיטין פרק ד הלכה ג

רבי אומר שני שמיטין: שמיטה ויובל. בשעה שהיובל נוהג, השמיטה נוהגת מדברי תורה. פסקו היובלות, נוהגת שמיטה מדבריהן.

4. Yerushalmi, Gittin 4:3

Rabbi says: There are two Shemittahs, that of Shemittah and Yovel. At the time that Yovel applies, Shemittah applies on a biblical level. When the Yovel ceases to apply, Shemittah applies [only] on a rabbinic level.

5. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לו עמוד א

הלל התקין פרוזבול... ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא שביעית, והתקין הלל דלא משמטא? אמר אביי: בשביעית בזמן הזה, ורבי היא. דתניא, רבי אומר: וזה דבר השמיטה שמוט - בשתי שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים, בזמן שאתה משמט קרקע - אתה משמט כספים, בזמן שאי אתה משמט קרקע - אי אתה משמט כספים.

5. Babylonian Talmud, Gittin 36a

Hillel established Prozbol... Is there a case where biblically Shemittah is effective, but Hillel established something to make it ineffective? Abaye said: It is [referring to] Shemittah nowadays, and Rabbi's view. As it is taught: Rabbi says: "And this is the matter of the Shemittah: Release (*shamot*)..." (Deut. 15:2). Scripture is speaking of two Shemittahs, that of releasing land and that of releasing monies. At the time that you release land, you release monies. At the time that you do not release land, you do not release monies.

6. שו"ת בית הלוי חלק ג סימן א

חיובו עתה בזמן הזה מכוחו של התקנה שתיקנו עולי גולה אז בימי עזרה וקיבלו עליהם לשמור שמיטה, אף על גב דאין יובל. אם כן לא נקרא שמיטה דרבנן, רק הוא דברי קבלה דתקנות עזרא... וכמו שכתוב שם (נחמיה י'): וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ פְּרָתִים אֲמִנָּה וְכֹתְבִים וְעַל הַחֲתוּם שָׂרִינוּ לְיָנוּ פְּהִינָנוּ... וּבָאִים בְּאֵלֶּה וּבִשְׂבוּעָה... וְנִטְשׁ אֶת הַשְּׂנֵה הַשְּׂבִיעִית וּמִשָּׂא כָּל יָד, ' הרי דכל עולי הגולה קיבלו עליהם באלה ובשבועה לשמור שמיטה... ובודאי דיש לו דין כל חומר איסורא דאורייתא. כדין דברי קבלה, וכדין שבועת ציבור על דורותם ואין מקום להקל בזמן הזה יותר מבזמן הבית.

6. Responsa, Beit Ha-Levi, III:1

The obligation today [of Shemittah] stems from the power of the institution of those who came from exile in the days of Ezra and accepted upon themselves to observe Shemittah, despite the fact that there is no Yovel. Therefore Shemittah is not rabbinic, but rather words of tradition [from Na"kh] of the establishment of Ezra. As it is said there (Neh. 10:1-32) "And yet for all this we make a sure covenant, and subscribe it; and our princes, our Levites, and our priests, [set their seal unto it.]...and entered into a curse, and into an oath, [to walk in God's law, which was given by Moses the servant of God, and to observe and do all the commandments of the LORD our Lord, and His ordinances and His statutes]... and that we would forego the seventh year, and the exaction of every debt." Behold, all those who emerged from exile accepted with an oath to keep Shemittah... And certainly this has the legal stringency of a biblical prohibition, like a matter of tradition [from Na"kh], and like the law of a communal oath for all generations. And there is no more room to be lenient on this than in the time of the Temple.

Protest Against Hetter Mekhira, 1910

7. חזון איש שביעית סימן יח סעיף ד

כתב בספר... בית הלוי דשביעית בזמן הזה דאורייתא משום שבועת הנשיאים כדכתיב נחמיה י'... וניכרים הדברים שהיה לחיזוק השעה בדבר שהיו נכשלים... ואף אותן שנשבעו לא באו להוסיף שלא יתירו במקום שאפשר להקל בדרבנן, אלא נשבעו לשמור כפי תקנת חכמים, ומה שרואים חכמים להתיר במקום פסידא או תיקון העולם, אינו בכלל השבועה.

7. Hazon Ish, Shevi'it 18:4

The Beit Halevi... wrote that Shemittah today is biblical because of the oath of the princes as written in Nehemiah 10... And it is clear that this was meant as a temporary strengthening of a matter that there were failing in... Even those who swore did not come to add [the factor] that they would not be lenient in places where it was possible to be lenient rabbinically, but they swore to keep the law as per the rabbinic enactment, and where the rabbi saw to be lenient in a place of loss or for strengthening the world, that would not be included in the oath.

8. תשובת ר' זרחיה הלוי - בעל המאור, מובאת בספר התרומות שער מה (אות ד)

גם ה"ר זרחיה בתשובתו פסק שאינו נוהג עכשיו.... שהדבר ידוע שבימי רבותינו חכמי המשנה והתלמוד היו בתי דינים גדולים קבועים בארץ שהיו מקדשין את החדש, ואפשר כמו כן שהיו מקדשין את השנה זכר ליובל, עכשיו שאין בית דין יכול לקדש שנה ולא חודש בידוע שבטלו היובלות בטלה גמורה ובטלו אף השמיטות עמהם, לדברי רבי, לפי ששתיהן מצות קשורות ותלויות זו בזו...
עוד יש לנו לומר: אפילו לדברי חכמים, השמיטים צריכין קדוש בית דין, כדכתיב "וספרת לך", ודרשו חכמים בספרא: 'ספירה בבית דין', והתם בערכין אמרינן מנו יובלות לקדש שמיטין, למדנו שאף שמיטין צריכות קדוש בית דין, כשם שהיובל צריך קדוש בית דין, כדכתיב: 'וקדשתם את שנת החמישים שנה'... וכן מצינו ששוותה קדושת שביעית לקדושת יובל ולמדות הן זה מזה...

8. Sefer Ha-Terumot 45:4

R. Zerachiah in his responsa ruled that it [Shemittah] does not apply nowadays... Because it is known that in the days of the rabbis of the Mishnah and Talmud there were large, set courts in the Land [of Israel] that would establish the month, and it could be that likewise there were courts sanctifying the year as a commemoration of Yovel. Now that there are no courts able to sanctify the year or even the month, it is clear that Yovel is fully cancelled, and Shemittah is cancelled along with it, according to Rabbi, because both commandments are tied to one another...

Furthermore, we can say: Even according to the Sages, Shemittah requires the sanctification of a court, as it is written "And you shall count for yourself [seven weeks of years]" (Lev. 25:8) and the rabbis in the Sifra taught "counting in a court." And in Arakhin we say "count Yovels in order to sanctify Shemittahs." We see from here that even Shemittah needs the sanctification of a court. Just like Yovel needs the sanctification of a court, as it is said "And you shall sanctify the fiftieth year" (Lev. 25:10)

9. רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה יא

פירות העכו"ם שגדלו בקרקע שקנה בא"י, אם נגמרה מלאכתם ביד עכו"ם ומרחן העכו"ם פטורין מכלום שנאמר דגנן ולא דגן עכו"ם...

9. Rambam, Laws of Terumot, 1:11

Fruit of gentiles grown in land they bought in the Land of Israel, if its production was completed by gentiles and it was placed in a silo by gentiles, it is completely exempt [from laws relating to sanctity of the land], as it is said "[the first of] your grain [... you shall give to Him]" (Deut. 18:4), but not the grain of gentiles...

10. כסף משנה הלכות תרומות פרק א הלכה יא

והמנהג הפשוט בכל א"י כדברי רבינו ומימינו לא שמענו פוצה פה לחלוק על זה. ועתה קם חכם אחד ונראה לו שהוא מתחסד בעשותו הפך המנהג הפשוט ומעשר פירות שגדלו בקרקע העכו"ם ונגמרה מלאכתן ביד עכו"ם וגם מירחן עכו"ם. והולך ומפתה אחרים שיקבלו עליהם לעשות כדבריו. ונראה פשוט בעיני שראוי למנעם מזה משום לא תתגודדו

ועוד שמאחר שבכל אלו המדינות קבלו עליהם לעשות כדברי רבינו מלבד מה שנוגע בכבוד הראשונים שנהגו כן והרי ריב"א לא מלאו לבו לסמוך על סברתו לבטל המנהג ומי הוא זה ואיזהו אשר מלאו לבו לעשות כן ועוד שדבר זה הוא דבר שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בו לכן יש לגזור עליהם שלא ינהגו כן ואם יסרבו יכופו אותם כההיא דשמואל דא"ל אכול משחא ואי לא כתיבנא עלך זקן ממרא. אח"כ נתפשטו הדברים עד שהוצרכו חכמי העיר לתקן ונתקבצו כולם וגזרו גזירת נח"ש שעוד כל ימי עולם לא יעשר אדם לקוח מן העכו"ם אלא כמו שנהגו עד עתה ע"פ רבינו:

10. Kesef Mishneh, Laws of Terumot, 1:11

The widespread practice in the land of Israel is like our rabbi (Rambam). In our days, we have not heard anyone opening their mouth to argue on this. And now one scholar arose and thinks that he is being more righteous in doing the opposite of the widespread practice, and is taking tithes on fruits that grew on gentile land was finished in their hands and placed in a silo by a gentile. And he comes and entices others to accept that they practice similarly. It appears simple in my eyes that we should prevent them from doing this because of "you shall not make splits" (Deut. 14:1), and also that since in all lands they accepted to follow our rabbi (Rambam), leaving aside where it infringes on the honor of early ones who did so. And even the Riv"א didn't feel worthy to rely on his reasoning to undo the practice, and who is this who thinks he can do this! Also, this matter is a case where the majority of the community cannot rely on it [a stringent view]. Therefore there is reason to decree upon them that they not act like this [in a stringent manner] and if they refuse they should be forced, like the case of Shemuel, who said 'consume oil and if not I will write about you that you are a rebellious elder!' (yAZ 2:8). Later the matters were clarified that it was necessary for the elders of the city to make an ordinance and they all got together and decreed a decree of exclusion that forever a person may not take off tithe from gentile produce, like they had practiced until now based on our Rabbi.

The Prohibition Against Selling the Land of Israel

11. דברים פרק ז פסוק ב

וַיִּתְּנֶם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֶיךָ יְהוָה וְהִפַּיְתָם הַחֲרָם תַּחְרִים אֹתָם לֹא־תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִתְּנֶם:

11. Deuteronomy 7:2

And the Lord your God will hand them over to you and you shall smite them; utterly destroy them; do not make a covenant with them and do not give them grace.

12. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד א

לא תחנם - לא תתן להם חנייה בקרקע; דבר אחר: לא תחנם - לא תתן להם חן; דבר אחר: לא תחנם - לא תתן להם מתנת חנם.

12. Babylonian Talmud, Avodah Zarah 20a

Do not give them grace (*lo tehonnem*): do not give them a dwelling space (*hanayah*) in the land. Another interpretation – Do not give them grace (*lo tehonnem*): do not give them goodwill (*hen*). Another interpretation – Do not give them grace (*lo tehonnem*): Do not give them a free gift (*mattenat hinnam*).

13. משנה עבודה זרה פרק א משנה ח - תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד ב - כא עמוד א

אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות; ובסוריא משכירין להם בתים אבל לא שדות; ובחו"ל מוכרין להם בתים ומשכירין שדות, דברי רבי מאיר; רבי יוסי אומר: בארץ ישראל משכירין להם בתים אבל לא שדות; ובסוריא מוכרין בתים ומשכירין שדות; ובחו"ל מוכרין אלו ואלו. גמרא: אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי.

13. Babylonian Talmud, Avodah Zarah 20b-21a

We do not rent them [gentiles] houses in the land of Israel, and certainly not fields. In Syria we rent them houses but not fields. Outside the Land of Israel we sell them houses and rent them fields, the words of Rabbi Meir. Rabbi Yose says: In the Land of Israel we rent them houses but not fields; in Syria we sell them houses and rent fields; outside the land of Israel we sell both. Gemara – Rav Yehudah said Shemuel said: The law is like Rabbi Yose.

14. רב יוסף תאומים - פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם - סימן שו ס"ק כ
אף האידנא שאנו בין האומות, וליכא לא תחנם לעכו"ם, כי אם ישוב ארץ ישראל לבד...

14. Pri Megadim (R. Yosef Teumim), Orah Hayyim 306:20

But today that we are among the nations, there is no prohibition of giving dwelling space to gentiles, only the [positive commandment] of settling the Land of Israel alone.

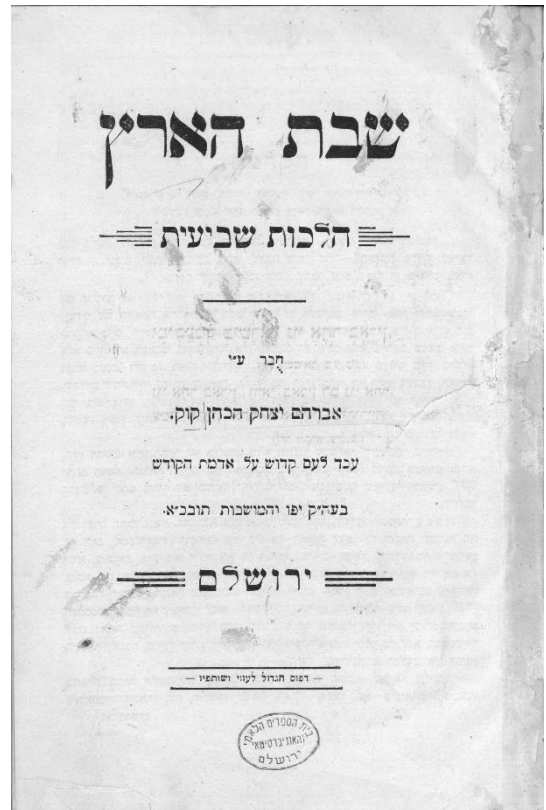
15. הרב אברהם יצחק הכהן קוק - שבת הארץ מבוא אות יב

לכאורה נראה לומר, שאיסור לא תחנם דחניה בקרקע, כיון שהוא נאמר דוקא בארץ ישראל, אם כן בזמן הזה, למאן דאמר שבטלה קדושת הארץ לחיובי המצות התלויות בארץ, הוא הדין נמי דבטלה לענין חניה בקרקע ואינה אלא מדרבנן. אמנם דעת הרמב"ם משמע קצת שאינה כן... כיון שכתב שבזמן שאין היובל נוהג אין מקבלין גר תושב לדין ישיבת הארץ...

15. R. Avraham Yitzhak Kook, Shabbat Ha-Aretz, Introduction, section 12

It appears that the prohibition of "do not give them grace" (Deut. 9:20) of giving dwelling space in the land, since it is said only about the Land of Israel, therefore today, according to the view that the sanctity of the land is inapplicable for the obligated commandments depending on the land, it would similarly be inapplicable regarding giving dwelling space in the land, and not apply even on a rabbinic level.

However, Maimonides' view appears not to be like this... since he wrote that at a time that Yovel doesn't apply we [still] do not accept resident aliens to have the status of living in the land.

Shabbat Ha-Aretz by Rav Kook

16. שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן נח

ועתה אם באמת גדול הדחק, עד שתלוי בזה ח"ו חורבן הישוב, נראה דיש להתיר במלתא דרבנן למכור, ע"פ דרך המכירה של חמץ הנהוגה במקום דחק, ולסמוך דישמעאלים שאינם עע"ז אין בהם איסור של חני' בקרקע. ואם נאמר דאין קנין לנכרי להפקיע מיד מעשר, הי' מקום לומר דלא קי"ל באיסור המכירה טעמא דמפקיע ממעשר (ועי' תוס' ע"ז כ"א ד"ה הא ולח"מ פ"י דע"ז ה"ג), והעיקר הוא טעמא דלא תחנם, לא תתן להם חניה בקרקע, ובזה י"ל דישמעאלים אינם עע"ז, ודינם כג"ת, ומותר לתן להם חניה בקרקע. ולפ"ר נראה דתלוי בפלוגתא דהרמב"ם והראב"ד (שם ה"ח), דהרמב"ם כתב דאין ג"ת נוהג כ"א בזמן שהיובל נוהג, ומשמע שגם לענין ישיבה וחניה בקרקע צריך דוקא שיקבל בפני ג' שלא לעבוד ע"ז, וכל שבע מצות ב"נ, אמנם הראב"ד כתב שאינו מודה לו בישיבת הארץ, משמע דס"ל שגם בזה"ז יש ג"ת לענין ישיבת הארץ, וי"ל דה"ל לענין חני' בקרקע. ומד' הכ"מ משמע דגם הרמב"ם מודה לענין ישיבה, ולא קאמר כ"א שאינו ג"ת לכל הדברים. ובאמת י"ל דיש נפ"מ בין לענין הדברים שנאמר בהם בתורה גר, דבעי' דוקא גר תושב גמור, והיינו להחיותו דכתיב גר ותושב וחי עמך, א"כ יש חיוב להחיותו כישראל ממש, אבל מה דאין מפורש דבעי' לזה גר, אלא הן הרחקות שמפורש בהו ענין עע"ז, א"כ י"ל פשוט דמהני כל שברור לנו שאינו בכלל זה, ובפרט אומה שלמה המוחזקת בכך ע"פ דתה. וי"ל שלענין הדין דאין מעלין שפיר לא בעי' פרטי דין ג"ת כ"א כשאין עוע"ז ג"ת מותר להעלותו, אלא דחיוב מצד התורה א"א כ"א בג"ת ממש, דגבי' כתיב וחי עמך, ולפ"ז י"ל דה"ל אין איסור כלל למכור לישמעאלים מצד דין חני' בקרקע כ"א מצד הפקעה דמעשר, ולדידן דקיי"ל אין קנין, י"ל דגם מצד זה מותר. וי"ל דלמ"ד בטלה קדושת הארץ אין איסור זה כ"א מדרבנן, וי"ל דע"כ לא גזרו חז"ל בשכירות משום דאיכא תרתי חני' בקרקע והפקעת מעשרות, רק בעו"כ דיש בו דין חני', אבל כשבטל העיקר לא גזרו משום הפקעת מעשרות.

ואע"ג דאנו סומכין אמ"ד יש קנין אולי י"ל דכיון דאם ישראל לוקח אח"כ ממנו חייב, ולא חשיב כיבוש יחיד, אין זו הפקעה. והעיקר שלא מצינו איסור מטעם ההפקעה לבדו, דלא גזרו חז"ל למכור לנכרי בגד של ד' כנפות מפני הפקעת ציצית, כפי הנראה אפי' לשמואל דכלי קופסא חייבים בציצית, אלא לצירוף עם טעמים אחרים. א"כ כיון דבנכרי שאינו עע"ז, ובפרט אומה שלמה המפורסמת בכך, מסתברא דליכא איסור זה, לכה"פ לדעת הראב"ד בפ"י מה' ע"ז, שכתב דלא בעינן לענין ישיבת הארץ דוקא יובל, וה"ה לענין חני' בקרקע מן הסתם, ולד' הכ"מ גם הרמב"ם יודה בזה.

ויותר י"ל כמו דפי' הר"ן בגיטין פ' השולח על שחרור עבד לדבר מצוה, דיותר מטעמא דלא תחנם נאסר דוקא כשמכין לטובתם, וה"נ לא שייך אי' דחניה בקרקע במכירה כזו, שהיא דרך הערמה להפקיע מקדושת שביעית, כדי שיוכלו לעבוד בהיתר, שהיא לטובתינו כדי שיתחזקו ישראל בקרקע. וקצת משמע כן מבכורות ד' ד' מעובדא דרב מרי, דהוה מקני לנכרי אודנייהו דחיותי', ומשמע דהיה נוהג כן לכל בהמות שלו אפי' הגסות, ולמה לא יהי' אסור משום דאסור למכור בהמה גסה לנכרי, ולכאורה משמע דה"ה מכירת חלק ממנה ג"כ אסור, דמאי שנא, אלא י"ל כיון שעשה כן רק כדי להתיר מחיוב בכורה אין זה בכלל האיסור, וי"ל דה"ה נמי לענין חני' בקרקע, אע"ג דאין הדבר דומה כ"כ, דחני' בקרקע י"ל דהוא דאורייתא, מ"מ זכר לדבר איכא. והדבר מסתבר ג"כ שכיון שיסוד הדבר הוא לטובת ישראל לא אסרה תורה, בפרט שידוע הוא שלא תשאר הקרקע בידו של נכרי, ואחר שביעית יחזור וימכרנה לישראל, זה שלקחה ממנו, י"ל דלא שייך האיסור בכה"ג.

אמנם יש לפקפק על היתר הערמה כזאת מפני שניכר הדבר שהיא הערמה. אבל ראוי לצרף היתר זה עם סברא דלעיל שהישמעאליים אינם עע"ז, ומותר למכור להם, ואם יפקפק אדם בדבר נאמר דאיסור תורה ליכא בכה"ג שמוכר לטובת ישראל, וא"כ במידי דרבנן, במקום דחק גדול כזה, יש לילך לקולא. (בוסק שנת תר"ס)

16. R. AY Kook, Responsa Mishpat Kohen (Matters of the Land of Israel), Siman 58

Now, if there is indeed great pressure, to the point that, God forbid, the destruction of the Settlement is at stake, it appears that there is room to permit regarding rabbinic matters to sell, based on the sale of Hametz that is practiced in cases of difficulty, and to rely on the Ishmaelites [i.e. Moslems] who are not idolators and have no prohibition against having a space in the land. If we say that there is no acquisition by a gentile to undo [the obligation] of Maaser, there would be room to say that we don't accept the view that the prohibition against selling is for the reason that it undoes Ma'aser, but the reason is the prohibition "do not give them grace" (Deut. 7:2), do not give them dwelling space in the land. For this we can say that Ishmaelites are not idolators, but are like resident aliens [*ger toshav*], and it is permitted for them to have a space in the land... And it appears that according to the view that the sanctity of the land is undone, there is only a rabbinic prohibition. And we might say that the Rabbis only prohibited renting [the land to gentiles] because there are two factors – [granting them] dwelling space in the land and undoing [the laws of] Maaser, and only a gentile has the reason of dwelling space in the land, but if that basis is undone [because the case doesn't relate to an idolator] they did not prohibit it only because of undoing Maaser...

If so, since for a gentile who is not an idolator, and especially an entire nation known for this, it is reasonable that there is no such prohibition...

And we can say further, like Ran Gittin... that it is permitted, because "do not give them grace" is only prohibited if one intends for their good, but here as well there is no prohibition of offering dwelling space with a sale like this, because it is done through trickery to undo the sanctity of the land, in order to be able to work it in a permitted manner, which is for our good and will strengthen the Jewish settlement in the land... And it is also reasonable that since the principle of the matter is for the good of the Jews, the Torah doesn't prohibit it, especially if it is known that the land will not remain in the gentile's hands, and after Shemittah he will sell it back to the Jew from whom he bought it, we can say that there is no prohibition in this case.

Still, there is reason to doubt this permission based on trickery because it is clear that it is a trick. But it is proper to add this permission with the reasoning above that Ishmaelites are not idolators, and it is permitted to sell to them. If a person doubts this matter, we can say that there is no

biblical prohibition here, because he is selling it for the good of the Jews, and if so in a rabbinic matter in a case of great need there is room to permit. (Boisk, 5660 [=1880])

17. שבת הארץ, מבוא, סי' יב

בענין לא תחנם. שאסור למכור לגוי קרקע בארץ ישראל. יפה העיר הד מבי דינא הרה"ג ר"ז שך נ"י, די"ל דבגוי שבלא"ה יש לו חניה בקרקע אין התוספת מה שמוסיפים עליה עתה, אסורה מה"ת; ויותר נכון לפ"ז לבחור בגוי שכבר יש לו קרקע בא"י.

17. R. AY Kook, Shabbat Ha-Aretz, Introduction, section 12

In the matter of “do not give them grace” (Deut. 7:2), that it is prohibited to sell a gentile land in the Land of Israel. One member of the court, Rav Zalmah Shach, ruled well, that one can say that a gentile who already has a dwelling place in the land, the addition[al land] that we add to it is not prohibited from the Torah. It is more appropriate according to this to choose a gentile who already owns land in the Land of Israel.

18. הרב אברהם יצחק הכהן קוק - שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן סג

תכלית הישוב הוא ענין של דורות, ועל ידי חזוק הישוב והתרבות אחינו בית ישראל בארץ הקודש תהיה הגאולה בקרוב יותר, כי זהו פשוט שהגאולה תלויה ברבוי אחינו עם קדוש בארץ הקודש, וממילא נזכה לקיים הכל, והוי כ'חלל שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה'. ואף על פי שלא יפלא משמו יתברך למהר ישועה, גם בלא שום התחלה ממעשינו, מכל מקום כך גזרה חכמתו יתברך, שנהיה אנחנו מתחילים בסכוב התחלת קץ המגולה, שהוא נשיאת ענף ופרי של הרי ישראל לעמו ישראל, אשר קרבו לבא. וכיון שעל ידי חומרא דשביעית יעוכב ענין הישוב, ויתרשלו ידי רבים מקנין קרקע, כאשר ידעתי שהרבה אומרים בחו"ל, שכיון שעדיין אינה ניכרת ברכת הארץ לעשות התבואה לשלש השנים אם כן אי אפשר להם לשבות, וכשיעבדו הלא יעברו על דברי תורה, על כן הם מתרחקים מארץ הקודש. אבל כשמודיעים שכפי המדה של הדחק יש צדדי היתר, והצדדים הללו אינם נופלים מכל דרכי היתר של הדברים הדחוקים הרבה, כסירכות וחדש וכיוצא בזה בהוראות רבות, שסומכים על דעת יחידים, אז יתרצו רבים לבא, וכפי רבוי שיבתם של גאולים תתרבה הברכה העליונה להחיש גאולה, ואז נקיים הכל בבירור, באופן שיהיה לנו שילומים על כל צערנו ממה שאנו מוכרחים להשתמש בהיתרים דחוקים, ויעננו ד' במרחב.

18. R. Avraham Yitzhak Kook, Mishpat Kohan (Matters of Land of Israel), Siman 63

The purpose of the Settlement [of the Land of Israel] is a matter of generations [i.e. long term]. By strengthening the settlement and the increase of our Jewish brethren in the Holy Land the redemption will come more closely, because it is clear that the redemption depends on the increase of our holy brothers in the Holy Land. Thus, we will automatically merit the complete fulfillment, and it will be like [the principle] “violate one sabbath in order to keep many sabbaths” (Yoma 85b). And even though it is not too difficult for God to hasten the redemption, even without any start from our actions, still our blessed Sages decreed that we should begin a cycle of the open redemption, which is raising the branches and fruits of the mountains of Israel to the Jewish nation, which has come closer. And since through the stringency of Shemittah it will hold back the matter of settlement, and the hands of many will neglect buying land, as I know many are saying in Hutz La-Aretz, that since the blessing of the land is not yet recognizably making produce for three years [prior to Shemittah to overcome the limitations of not planting for a year] if so it will be impossible to stop, and when they work [during the Shemittah year] they will violate biblical law. Therefore they are staying away from the Holy Land. But if we tell them that based on the difficulty of the matter there are approaches to be permissive, and these approaches do not fall out as overly forced permissions, like lesions [on the lungs for slaughtered animals] or new grain [generally prohibited prior to the 16th of Nissan] and all sorts of other matters which rely on minority opinions [where very lenient opinions are accepted widely], then many will want to come. The more the redeemed return [to the land] the greater the blessing from on high to hurry the redemption. Then we will fulfill everything with clarity, in a way that we will compensate for all of this pain from which we have to use forced permissions, and the Lord will answer us with abundance.

19. שו"ת משיב דבר חלק ב סימן נו

וראיתי לגאון א' שכתב וליתר שאת יכולים למכור לישמעאל המכירו, אלא שאסור למכור שדות לעו"ג בא"י ... וצ"ל דסומכין על מש"כ הט"ז ביו"ד (סי' קכ"ד סק"ד), דישמעאלים דינם כגר תושב, וראיה דר"י שדר קורבנא לאבידרנא ורב לבר ששך, וצ"ל דלא תחנם לא קאי רק על מאן דפלה לע"ג, וה"נ לענין מכירה דנפקא לן מלא תחנם לא קאי עליהם וא"כ אפשר למכור לישמעאל המכירו ותהוי שביעית של עו"ג, ואכתי י"ל דר"י ורב משום דרך שלום הוו משדרי, ומ"מ י"ל דמשום הפסד נמי יש להקל בזה עכ"ל, ובאמת הה"ג הנ"ל ברח מהזאב ופגע בו ארי כי רוצים להמלט מאיסור שביעית בזה"ז דרבנן לרוב הפוסקים ופגע באיסור מכירת קרקע לעו"ג בא"י שהוא איסור דאורייתא לכו"ע

19. Netziv, Responsa Meshiv Davar, II:56

I saw one scholar who wrote that in order to be safe one can sell to an Ishmaelite [i.e. Moslem] that one knows, except it is prohibited to sell fields to gentiles in the Land of Israel... and one must say that we rely on the Taz, YD 124:4, that Ishmaelites have the status of a resident alien (*ger toshav*), and a proof is that R. Yehudah sent an offering to Avuderaban and Rav to bar Sheshakh. It must be that [the prohibition] “do not give them grace” (Deut. 7:2) only applies to one who worships idols. The same for sale, which we learn from “do not give them grace” doesn't apply to them [Ishmaelites]. If so, one can sell to an Ishmaelite one knows and it is thus Shemittah of a gentile[’s land]. Although one might say that R. Yehudah and Rav did this because of ways of peace, still one might say that for a case of loss [such as this] one can be lenient, etc.

And in truth this rabbi fled from the wolf and ran into the lion, because he wants to avoid the prohibition of Shemittah nowadays, which is rabbinic for most decisors, and runs into the prohibition of selling land to gentiles in the Land of Israel, which is a biblical prohibition according to everyone!

Is it Effective to Sell the Land of Israel to a Gentile?

20. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף מז עמוד א

גמ'. אמר רבה: אף על פי שאין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר, שנאמר: כי לי הארץ, לי קדושת הארץ, אבל יש קנין לעובד כוכבים בא"י לחפור בה בורות שיחין ומערות, שנאמר: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם; ור"א אומר: אף על פי שיש קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מידי מעשר, שנאמר: דגן, ולא דגן עובד כוכבים, אבל אין קנין לעובד כוכבים בא"י לחפור בה בורות שיחין ומערות, שנאמר: לה' הארץ.

20. Babylonian Talmud, Tractate Gittin, 47a

Rabbah said: Even though an acquisition of land by a non-Jew in Israel does not remove the obligation of tithing, as it is said “for the land is Mine” (Lev. 25:23) – the sanctity of the land is Mine [says God], it is effective to permit the non-Jew to dig pits, shrubbery and caves, as it is said “The Heavens are the Lord’s, but the land He gave to humankind” (Ps. 115:16). R Elazar says: Even though an acquisition of land by a non-Jew in Israel is effective in removing the obligation of tithing, as it is said, “[the first of] your grain [... you shall give to Him]” (Deut. 18:4), but not the grain of idolators, it is not effective to permit the non-Jew to dig pits, shrubbery and caves, as it is said “The land is the Lord’s” (Ps. 24:1).

21. חזון איש שביעית סי' כ"ד אות א' ואות ד'

א' ואין חילוק בין אם כבר יש לו להעכו"ם קרקע או לא דבכל בית ושדה שמוסר להם ה"ה נותן חנייה לעכו"ם בקרקע זה ואף אם היה מקום להסתפק סתימת המשנה והגמרא והפוסקים מכרעת שאין חילוק [ועיין ע"ז י"ד ע"ב הא דקל ביש מזבנינן ומאי קושי' דלמא דאית ליה קרקע ועוד כי מזבן לו דקל אחד הלא אינו מושיבו בזה בארץ] ... ד' ואע"ג דלענין לא תתן להם חן על שעושה לריוח ישראל מותר וכמ"ש הר"ן פ' השולח לענין לשחרר עבדו וכו' הכא לענין חנייה בקרקע אין חילוק דנתינת חן אינו אלא ברגש החנינה אבל לא בדורש טובת עצמו אבל חנייה בקרקע המציאות של עו"ז על אדמת ישראל בקנין שנאווי לפני המקום וכו' וגם לא נתנה תורה לשיעורין ובכל נכרי שמכר לו עבר בלאו ש[א]ף שלפי ראות עינינו אינו מתאחז בה ולפיכך אין מקום להתיר למכור לנכרי בשביל להפקיע קדושת שביעית ואדרבה איסור שביעית דרבנן בזה"ז ומכירה לאו דאו' כטריפה ובב"ה וכיו"ב וכ"כ במשיב דבר סימן נ' והמוכר ע"י שליח ודאי לא חייל המכירה מדין אין שליח לדבר עבירה

21. Hazon Ish, Shevi'it, 24:A,D

A – There is no difference between if the gentile already has land or not, because every house or field that one gives to them, one is giving dwelling space to gentiles in the land. And even if there was room to be in doubt based on the lack of clarity of the Mishnah, the Gemara and decisors clarify that there is no difference...

D – Even though, regarding [the prohibition] against giving them grace [i.e. gifts], if it is for profit for a Jew it is permitted, as the Ran Perek Ha-Sholeah wrote regarding freeing a slave, etc... [But] here regarding offering dwelling space in the land, there is no difference, because giving gifts depends on the feeling of the grace, but not one who seeks his own good. However, [the prohibition against offering] a dwelling place in the land, the [very] presence of an idolator on the land of Israel through ownership is despised before the Omnipresent, etc. And the Torah wasn't given on such a detailed level. For any gentile to whom one sells one violates a prohibition, even though as it appears this person isn't taking hold in the land. Therefore, there is no room to permit selling to a gentile to undo the sanctity of the land for Shemittah. To the contrary, the prohibition against Shemittah nowadays is rabbinic, while selling it is biblical, like [eating a] *treifah*.

In Ba"r'h and Meshiv Davar 50 they write that one who sells through a messenger, the sale is not effective, based on [the principle] 'there is no messenger for a violation' (bKidd 42b).

22. הרב זאב וייטמן, היתר המכירה בשמיטה תשס"ח, צהר, אדר ב, תשס"ח.

שינויים אלו הביאו לכך... [ש]המכירה נעשתה עם גמירות דעת מלאה והבנת משמעותה מצד המוכרים והקונה, והמכירה נעשתה באופן המועיל ותקף גם מבחינה חוקית- משפטית בהתאם לחוקי המדינה... שוב אין כל אפשרות להעלות כנגד המכירה שנעשתה לא טענת חוסר ואיטולא, לא טענת חוסר גמירות דעת ולא טענת חילול השם.

22. R. Ze'ev Weitman, "The Permission by Sale of the year 5768," Tzohar 5768

These changes [I have implemented in the current system] have made it such... that the sale is carried out with full intent and understanding of significant on the part of both the sellers and the buyer, and the sale is done in a matter that is effective even from a legal perspective, based on the laws of this country. There is no longer any possibility of raising issues against the sale as done as a joke, nor the claim of lack of seriousness nor the claim of a desecration of God's name.

Broader Considerations

23. אגרות הראי"ה חלק ב, תקנ"ה

וכי לא חזרתי כמה פעמים על דברי שהוראה זו היא רק הוראת שעה, ורק לפי הצורך וההכרח הגדול, כי חלילה להפקיע מצווה גדולה וכללית כקדושת השמיטה, בלא הכרח גדול הנוגע עד הנפש, בחיי נפש ממש, שלא יגועו חס וחלילה ברעב נפשות רבות מאין עבודה ומחיה, ושלא ייהרס יסוד הישוב הקדוש בראשית צמיחתו. אבל בכל עת אשר ימצא בית דין יפה, שכבר הוטב המצב, ושיש יכולת בלא סכנה לקיים את השביעית כמאמרה בלא שום הפקעה, חלילה וחלילה לשלח יד בקודש ולהפקיע קדושת הארץ ולהכניס ראש בין הרים גדולים.

23. R. AY Kook, Iggerot Ha-ReiYah, vol. II, 555

Did I not repeat several times that this teaching is a temporary one, and only based on need and great necessity? Because it would be terrible to undo a great and general commandment like the sanctity of Shemittah, if not for a great necessity that affects people's literal lives, that it prevents people from dying of hunger, many souls without work or food. And in order not to destroy the foundation of the holy settlement in the beginning of its growth. But at every time that a good court finds that the situation has improved, that it is possible without danger to uphold Shemittah like it was taught without any undoing [e.g. by sale] Heaven forfend to appropriate the holy and undo the sanctity of the land and enter our head between the great mountains [on this debate].

An Alternate Solution: Otzar Beit Din

24. תוספתא מסכת שביעית (ליברמן) פרק ח הלכה א

בראשונה היו שלוחי בית דין יושבין על פתחי עיירות כל מי שמביא פירות בתוך ידו נוטלין אותן ממנו ונותן לו מהן מזון שלש סעודו' והשאר מכניסין אותו לאוצר שבעיר הגיע זמן תאנים שלוחי בית דין שוכרין פועלין עודרין אותן ועושין אותן דבילה וכונסין אותן בחביות ומכניסין אותן לאוצר שבעיר הגיע זמן ענבים שלוחי בית דין שוכרין פועלין בוצרין אותן ודורכין אותן בגת וכונסין אותן בחביות ומכניסין אותן לאוצר שבעיר הגיע זמן זתים שלוחי בית דין שוכרין פועלין ומוסקין אותן ועוטנין אותן בית הבד וכונסין אותן בחביות ומכניסין אותן לאוצר שבעיר ומחלקין מהן ערבי שבתות כל אחד ואחד לפי ביתו הגיע שעת הביעור עניים אוכלין אחר הביעור אבל לא עשירים דברי ר' יהודה ר' יוסי אומ' אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור ר' שמעון אומ' עשירים אוכלין מן האוצר אחר הביעור

24. Tosefta, Shevi'it, 8:1

Originally, court messengers would sit in the cities and whoever would bring fruits in their hand, they would take them and give them food for three meals, and the rest they would place in a storage house in the city. When the time of the figs came, messengers of the court would hire workers who would collect them and make dried fig circles, and they would gather them in barrels and bring them to the storage area in the city. When the time of grape [harvest] came, messengers of the court would hire workers who would harvest and press them in a wine press and place them [as wine] in barrels and bring them to the storage area in the city. When the time of olive [harvest] came, messengers of the court would hire workers who would press them and squeeze them in the olive press and place them [as oil] in barrels and bring them to the storage area in the city. And they would give them out on Fridays to everyone based on [the size of] their household. When the time of clearing out [of food, at the end of the harvest season for each crop], the poor would eat after the time of clearing out but not the rich, the words of R. Yehudah. R. Yose says, both poor and rich eat after the time of clearing out. R. Shimon says, rich eat from the storage area after clearing out.

25. רמב"ן ויקרא פרק כה פסוק ז

(ז) ולבהמתך ולחיה-... וישנו בתוספתא (שביעית פ"ח ה"א - ה"ד), בראשונה היו שלוחי בית דין... מי שיש לו פירות שביעית והגיע שעת הביעור, מחלק מהן לשכניו ולקרוביו ולמיודעיו ומוציא ומניח על פתח ביתו ואומר אחינו בית ישראל כל מי שצריך ליטול יבא ויטול, וחוזר ומכניס לתוך ביתו ואוכל והולך עד שעה שיכלו, כל זה שנוי בתוספתא. ולמדנו מפורש שאין ביעור אלא לבער הפירות מרשותו ולהפקירם: ועשו להם תקנות מדבריהם, בראשונה היו בית דין עושין אוצר בכל עיר ועיר, מתחילת יציאת הפירות היו נוטלין אותם מיד מביאיהן ומכניסין אותן לאוצר, וכשיבא זמן לקיטת כל אותו המין כגון שבא זמן של (קציר) [קין] ועת הבציר הגיע, ב"ד שוכרים פועלים ובוצרין ומוסקין ולוקטים כל אותו המין ודורכים ומוסקין בגת ובבית הבד כדרך שאר השנים, ונותנים לאוצר שלהן, ואלו הפירות המכונסים לאוצר בית דין אינן צריכין ביעור אחר שכבר מבוערין הם מן הבית, ואחד עניים ואחד עשירים מותרין לאחר הביעור לקבל מהם מיד ב"ד ולאכלן. וכל זו התקנה והטורח של ב"ד, מפני חשד שלא יבאו לעכבם או לעשות מהם סחורה: וכשאין אוצר בעיר ולא בית דין, והפירות ביד המלקט אותם מן ההפקר, הוא צריך לבערם מן הבית בשעת הביעור, ומפקירם על פתח ביתו ואוכלין והולכין לעולם.:

25. Nahmanides, Commentary to Leviticus 25:7

It was taught in the Tosefta (Shemittah 8:1-4): Originally, messengers of the court...

And they made rabbinic enactments. Originally, every court would make storage in every city. When the fruits started leaving [the fields] they would take them from those who brought them and place them in storage. When the time of gathering each type of food came, like the time of summer and harvesting grapes came, the court would hire workers and harvest and press [the grapes], and they would take each species and press it in a wine or olive press like in other years. And they would put it in their storage area. These fruits gathered into the storage house of the court do not need to be cleared out after items are cleared out from one's house, and both poor

and rich can receive them from the court after the time of clearing out, and can eat this. And this entire establishment and effort of the court, is because of the concern that someone might hoard them or do business with them.

When there is no storage area in a city or no court, the fruits are held by the one who gathers them from their ownerless status, and he needs to remove them from the house at the time of clearing out and make them ownerless by the opening of their house, and continue eating them.

26. החזון איש (שביעית י"ב, ו) ביאר את הדברים לאור יסוד חשוב בדיני קטיפת הפירות:

הא דתנן שאין דורכין ענבים בגת היינו דוקא בעלים, אבל אותן שזכו מן ההפקר מותרין בכל; וקרא ד'לא תקצור' כדרך הקוצרים – בבעלים אזהר רחמנא!

26. Hazon Ish, Shevi't 12:6

That which is taught that one cannot press grapes in a wine press, refers only to the owners. But those who received it from *hefker* (ownerless status) are permitted to all things. The verse “do not cut” (Lev. 25:5) like the way of those who cut – [only] for the owners did God prohibit!

Summary of Options Available Today

27. Rav Yosef Zvi Rimon, *Shemita: Halacha from the Sources*, pp. 72-74

1. **Otzar Bet Din:** A court has the authority to appoint agents to harvest produce on its behalf (usually it appoints the owner of the field himself), in which case the produce passes into the possession of the *Otzar Bet Din*. When following this procedure, it is permissible to harvest and market the produce in the ordinary manner. The money paid by the consumer is not for the produce itself, but rather for the **labor** invested by the workers. Accordingly, *Shemita* sanctity does not apply to the money, and there is no problem of trading in *Shemita* produce. It is customary practice to allow the regular weighing of such produce, though there are some who are stringent and sell the produce through estimation, so that it will be clear to all that the produce has *Shemita* sanctity. [346]

This solution does not allow for planting, and therefore only works for fruit, and for vegetables during the first few months of the year (before the prohibition of *sefichim* goes into effect). *Otzar Bet Din* produce has *Shemita* sanctity.

2. **Matza Menutak (detached bedding):** It was previously noted that strictly speaking it is permitted to plant in an *atitz she-eino nakuv* that is inside a house. Based on this, there are those who grow vegetables in bedding that is detached from the ground (in containers that rest on heavy polyethylene sheeting, or the like, that is spread out on the ground) inside a hothouse (defined as a "house" for these purposes). Rav Sh. Z. Auerbach accepted this solution, and, under certain conditions, Rav Elyashiv approved of it as well. This is an excellent solution and one should try to purchase vegetables grown in this manner. Such vegetables do not have *Shemita* sanctity. [104] [359]

This solution places a heavy financial burden on the farmers (tens of thousands of shekels per acre); therefore, it is very important to purchase vegetables grown in this manner, both

in order to encourage complete observance of *Shemita*, and in order to support Jewish agriculture in Eretz Yisrael.

3. **Heter mechira:** The *heter mechira* is based on the assumption that the observance of *Shemita* in our time is only by rabbinic decree (because the majority of the Jewish people do not live in Eretz Yisrael, among other reasons) and is based on the assumption that land belonging to a gentile in Eretz Yisrael is not subject to *Shemita* sanctity, and a Jew is permitted to work such land. Some authorities have rejected this allowance, especially under current circumstances (Rav Kook only permitted planting when performed by gentiles; the sale might have no legal validity; it might be forbidden to sell land in Eretz Yisrael to a gentile even for this purpose). It should be noted that even according to those who reject the allowance, the main problem in using this solution relates to the farmers, while the problem is much less serious for the consumer who wishes to eat the produce. It should also be noted that the sale performed in anticipation of the current *Shemita* year of 5775 answers most of the objections raised against the *heter mechira* (planting performed by gentiles, legal force, sale performed directly by the Israel Lands Administration, consent established by way of a legal contract). [378] [408]

Heter mechira produce does not have *Shemita* sanctity (for those who rely on the allowance), though it is proper to be stringent and treat such produce as if it has *Shemita* sanctity. [412]

Even someone who does not accept the *heter mechira* may buy *heter mechira* fruits, or vegetables during the early months of *Shemita*, because they are not subject to the prohibition of *sefichim*, and it is customary to be lenient about *shamur* and *ne'evad*. There is also no problem of placing a stumbling block before the blind, or of assisting sinners, because the sellers who rely on the *heter mechira* operate on the basis of a halachic allowance issued by authoritative rabbis, even if the buyer does not rely on the *heter*. This was the ruling of both Rav Sh. Z. Auerbach and Rav M. Feinstein. [438]

4. **Produce grown by a gentile:** There is disagreement whether produce grown by a gentile has *Shemita* sanctity. The customary practice in Jerusalem and most of Eretz Yisrael is that such produce does not have *Shemita* sanctity. Accordingly, such produce can be purchased in the ordinary manner (it is not subject to the prohibition of trade and its remnants may be discarded as usual). According to the custom of Bnei Brak, produce grown by a gentile has *Shemita* sanctity, and therefore those who follow that custom must take care not to destroy such produce. The problem with this solution is that it strengthens gentile agriculture in Eretz Yisrael and it violates the spirit of the prohibition of "*lo techonem*," not granting gentiles a stronghold in the land of Israel (one of the objections raised against the *heter mechira*) in its most profound sense. In addition, the gentile does not always own the field that is in his possession, and so the produce growing there is regarded as produce growing on Jewish land. Moreover, produce grown by Jews on Jewish land in contravention of the prohibitions of *Shemita* is sometimes marketed through gentiles. Vegetables that are purchased in ordinary years from gentiles may, however, be purchased from them during the *Shemita* year as well. [372]